

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/48040

7/49476

7/49756

7/49758-49760

Sayı : E-99074258-610- 101
Konu : Soru Önergisi

29/09 /2021

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

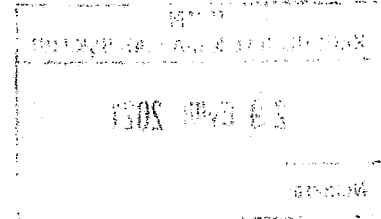
- İlgi : a) 14.07.2021 tarihli ve E-43452547-120.07-843698 sayılı yazınız.
b) 31.08.2021 tarihli ve E-43452547-120.07-864201 sayılı yazınız.
c) 02.09.2021 tarihli ve E-43452547-120.07-866565 sayılı yazınız.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan OLUÇ'un 7/48040, ilgi (b) yazınız ekinde alınan İstanbul Milletvekili Sibel ÖZDEMİR'in 7/49476, ilgi (b) yazınız ekinde alınan Şırnak Milletvekili Nuran İMİR'in 7/49756, Ankara Milletvekili Yıldırım KAYA'nın 7/49758, Van Milletvekili Muaazzez ORHAN IŞIK'ın 7/49759, İstanbul Milletvekili Oya ERSOY'un 7/49760 esas numaralı yazılı soru önergeleri incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahmut ÖZER
Millî Eğitim Bakanı

Ek: Bilgi (19 Sayfa)

VAN MİLLETVEKİLİ MUAZZEZ ORHAN IŞIK'IN 7/49759 ESAS NUMARALI YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN BİLGİ

Öğretim programlarımızda öğrencilerimizin iklim bilimi hakkında bilgi sahibi olmaları, küresel iklim değişiklikleri ve etkileri hakkında bilgi ve beceriler kazanmaları adına gerekli içeriğe yer verilmiştir.

Örneğin, Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nda;

F.8.6.3.3. Küresel iklim değişikliklerinin nedenlerini ve olası sonuçlarını tartışır.

a. Sera etkisi açıklanır.

b. Küresel iklim değişikliği bağlamında çevre sorunlarının Dünya'nın geleceğine ve insan yaşamına nasıl bir etkisi olabileceği sorgulanır.

d. Dünya ülkelerinin küresel iklim değişikliğini önlemek için aldıkları önlemlere (ör. Kyoto Protokolü) değinilir.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda;

SB.7.7.4. Arkadaşlarıyla birlikte küresel sorunların çözümüne yönelik fikir önerileri geliştirir. Küresel iklim değişimi, doğal afetler, açlık, terör ve göç konuları ele alınacaktır.

ve Biyoloji Dersi Öğretim Programı'nda;

10.3.2.1. Güncel çevre sorunlarının sebeplerini ve olası sonuçlarını değerlendirir.

a. Güncel çevre sorunları (biyolojik çeşitliliğin azalması, hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği, radyoaktif kirlilik, ses kirliliği, asit yağmurları, küresel iklim değişikliği, erozyon, doğal hayat alanlarının tahribi ve orman yangınları) özetlenerek bu sorunların canlılar üzerindeki olumsuz etkileri belirtilir.

kazanım ve açıklamalarına yer verilmiştir.

İlkokul ve ortaokullarda uygulanan öğretim programlarında iklim değişikliği, kuraklık, kaynakların verimli kullanımı, tasarruf, sürdürülebilirlik, geri dönüşüm, doğal afetler, çevre sorunları ve çevreyi koruma, biyoçeşitlilik, iklim ve hava olayları vb. kazanım ve açıklamalara ders bazında yer verilmiş ve ders kitapları, çalışma kitapları, dijital içerikler, akademik destek vb. materyallerde metin, etkinlik ve görsellerle desteklenmiştir.

İklim krizinin etkileri ve iklim bilinci konularına ortaöğretim tarih, coğrafya ve biyoloji dersi öğretim programlarında; enerji kullanımında bilincin artırılması ve verimli enerji kullanımı konularında ise ortaöğretim fizik, coğrafya ve kimya dersi öğretim programlarında yer verilmiştir. İlgili öğretim programlarına ve kazanımlara <http://mufredat.meb.gov.tr/Programlar.aspx> adresinden ulaşılabilir.

Ortaokul ve İmam Hatip Ortaokulu Peygamberimizin Hayatı Dersi öğretim programında 8. sınıf 3. ünite "Çevre Bilinci ve Peygamberimiz" adlı konu başlığına ve "4. Peygamberimizi örnek alarak çevreye karşı sorumluluklarını fark eder. 5. Peygamberimizin tabiat sevgisi ile ilgili bir hadisini yorumlar." kazanımlarına yer verilmiştir.

Ortaöğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi öğretim programında 10. sınıf 3. ünite "Din ve Çevre" konu başlığına ve "10.3.3. İslam dininin çevre sorunlarına yaklaşımını ve çözüm önerilerini değerlendirir." kazanımına yer verilmiştir.

Arapça (2-8. sınıf) dersi öğretim programında 3. sınıf 7. temada "Doğa" konusuna yer verilmiş konuşma ile ilgili kazanımların açıklamalar bölümünde "Bu tema işlenirken doğa sevgisi ve duyarlılık değerlerine yer verilecektir." ifadeleri bulunmaktadır. Ayrıca aynı öğretim programında 8. sınıf 4. temada "Doğa" olarak belirlenmiş ve "Çevrenin Önemi" ile ilgili konu başlığına yer verilmiştir. Aynı öğretim programında 7. sınıf 4. temada "Bu tema işlenirken onur duygusu, fedakârlık etmek, çevre bilinci ve duyarlılık ilgili ile basit cümlelere yer verilecektir."

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Açıklaması bulunmaktadır. AİHL Arapça (9-10. sınıf) dersi öğretim programında 10. sınıf 1. temada “İklim ve Çevre” konu başlığına yer verilmiştir.

Bakanlığımızın ilgili birimlerince hayat boyu öğrenme kapsamında her yaştan tüm yaş gruplarına mesleki teknik ve genel yaygın eğitim kursları düzenlenmektedir. Ormanları koruma, erozyonla, kuraklıkla ve çölleşme ile mücadele kapsamında “Çevre Koruma Alanı Küresel İklim Değişikliği ile Mücadele Kurs Programı”, “Çevre Koruma Alanı Kuraklığın Engellenmesi Kurs Programı”, “Çevre Koruma Alanı Yangın ile Mücadele Yöntemleri Kurs Programı”, “Çevre Koruma Alanı Tarımsal Kuraklık Kurs Programı”, “Çevre Koruma Orman Yangınları ile Mücadele Yöntemleri Kurs Programı”, “Çevre Koruma Alanı Erozyonla Mücadele Kurs Programı” ve “Çevre Koruma Alanı Çölleşme ve Alınacak Önlemler Kurs Programı” yayımlanmış olup söz konusu programlara <https://e-yaygin.meb.gov.tr/pagePrograms.aspx> adresinden ulaşılabilmektedir.

Bunun yanı sıra örgün öğretim programlarımızda ormanları koruma, erozyonla-kuraklıkla-çölleşme ile mücadele konularında içerikler mevcuttur. Örneğin, Ortaöğretim Coğrafya Dersi Öğretim Programı’nda;

10.1.14. *Türkiye topraklarının kullanımını verimlilik açısından değerlendirir.*

a) *Türkiye’de erozyonun etkisine vurgu yapılır.*

b) *Gelecek nesillere daha yaşanabilir bir ülke bırakabilmek için topraklarımızın korunmasının gerekliliğine değinilir.*

12.1.2. *Doğal sistemlerdeki değişimlerle ilgili geleceğe yönelik çıkarımlarda bulunur.*

a) *Gelecekte, doğal sistemlerdeki değişimlerin canlı yaşamı üzerindeki olası sonuçlarına vurgu yapılır.*

b) *Çölleşme ve çölleşmeye karşı alınması gereken önlemler üzerinde durulur. c) Kyoto Protokolü’ne değinilir.*

Ortaöğretim Sosyal Etkinlik Dersi Öğretim Programı’nda;

2. *Yaşadığı çevrenin sorunlarına çözüm yolları arar. Dünyadaki çevresel sorunları da analiz ederek biyolojik ve ekolojikdengeyi sağlamanın canlılar üzerindeki etkilerini araştırarak bunları sunum hâline getirir. Bu sunumlar el kitapçığı, afiş, poster, okul gazetesi vb. haline dönüştürülür. Çevre ve doğa arasındaki bozulan biyolojik ve çevre dengesi vurgulanır. (Hava, gürültü ve endüstriyel kirlilik, küresel ısınma, erozyon, orman yangınları, çarpık kentleşme vb).*

Ortaöğretim Biyoloji Dersi Öğretim Programı’nda;

10.3.2.1. *Güncel çevre sorunlarının sebeplerini ve olası sonuçlarını değerlendirir.*

a. *Güncel çevre sorunları (biyolojik çeşitliliğin azalması, hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği, radyoaktif kirlilik, ses kirliliği, asit yağmurları, küresel iklim değişikliği, erozyon, doğal hayat alanlarının tahribi ve orman yangınları) özetlenerek bu sorunların canlılar üzerindeki olumsuz etkileri belirtilir.*

b. *Çevre sorunları nedeniyle ortaya çıkan hastalıklara vurgu yapılır. gibi kazanım ve açıklamaları mevcuttur.*

Öğrencilerimizin verimli enerji kullanımına ilişkin farkındalık oluşturmak ve bilinç geliştirmek amacıyla öğretim programlarımızda gerekli içerik mevcuttur. Örneğin, Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı’nda;

HB.1.2.5. *Evdeki kaynakları verimli bir şekilde kullanır. Elektrik, su ve kişisel temizlik malzemelerinin tasarruflu kullanımı üzerinde durulur.*

HB.2.2.6. *Evdeki kaynakları tasarruflu kullanmanın aile bütçesine katkılarını araştırır. Konu işlenirken tablo okuma becerilerinin geliştirilmesi sağlanır.*

HB.3.2.6. *Evdeki kaynakların etkili ve verimli kullanımına yönelik özgün önerilerde bulunur. Elektrik, su, para, giyecek ve yiyeceklerin kullanımı ele alınır, özellikle ekmek israfının önlenmesi ile ihtiyaç fazlası gıda maddelerinin değerlendirilmesi gibi konular üzerinde durulur. Kazanım işlenirken tablo ve grafik okuma becerileri ön plana alınmalıdır.*

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda;

SB.4.5.5. Çevresindeki kaynakları israf etmeden kullanır. Sahip olduğu kaynakları bilinçli kullanarak tasarrufta bulunması gerektiği vurgulanır.

SB.6.5.2. Kaynakların bilinçsizce tüketilmesinin canlı yaşamına etkilerini analiz eder. Yenilenebilir ve yenilenemeyen kaynakların önemi vurgulanır."

Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nda;

F.6.4.4.1. Yakıtları, katı, sıvı ve gaz yakıtlar olarak sınıflandırıp yaygın şekilde kullanılan yakıtlara örnekler verir. Fosil yakıtların sınırlı olduğu ve yenilenemez enerji kaynaklarından biri olduğu belirtilir ve yenilenebilir enerji kaynaklarının önemi örnekler verilerek vurgulanır."

F.7.5.1.4. Güneş enerjisinin günlük yaşam ve teknolojideki yenilikçi uygulamalarına örnekler verir. Kaynakların etkili kullanımı bakımından güneş enerjisinin önemi vurgulanır.

F.8.6.4.5. Kaynakların tasarruflu kullanılmaması durumunda gelecekte karşılaşılabilecek problemleri belirterek çözüm önerileri sunar.

F.8.7.3.5. Elektrik enerjisinin bilinçli ve tasarruflu kullanılmasının aile ve ülke ekonomisi bakımından önemini tartışır.

a. Enerji verimliliği konusunda ülkemizdeki resmî kurumlar ve sivil toplum kuruluşları tarafından yapılan çalışmalar ve elektrik enerjisi kullanımı bakımından yapılması gerekenler belirtilir.

b. Kaçak elektrik kullanımının ülke ekonomisine verdiği zarar vurgulanır.

Teknoloji ve Tasarım Dersi Öğretim Programı'nda;

TT.7.Ç.1.1. Su, rüzgâr ve güneş gibi doğal kaynakları kullanarak temiz ve sürdürülebilir enerji elde etme teknolojilerini açıklar. Sürdürülebilir enerji kaynaklarının önemini ifade ederken fosil yakıtların çevreye verdiği zararlardan bahsedilir.

TT.7.Ç.1.2. Doğal kaynaklar yoluyla enerji elde edilebilen bir ürün tasarlar. Enerji dönüşümü ile ilgili olarak imkânlar çerçevesinde su, rüzgâr veya güneş gibi doğal kaynaklardan yararlanılarak üç boyutlu model veya maket tasarımı gerçekleştirilir.

Ortaöğretim Fizik Dersi Öğretim Programı'nda;

9.5.4.3. Enerji tasarrufu için yaşam alanlarının yalıtımına yönelik tasarım yapar.

a) Enerji tasarrufu için ısı yalıtım sisteminin aile bütçesine ve ülke ekonomisine olan katkısının önemi vurgulanır.

b) Öğrencilerin ısı yalıtımı ile ilgili günlük hayattan bir problem belirlemeleri ve bu problem için çözümler üretmeleri sağlanır.

c) Yapılacak tasarımlarda finans bilincinin geliştirilmesi için bütçe hesaplaması yapılmasının gerekliliği vurgulanmalıdır.

kazanım ve açıklamaları yer almaktadır.

Öğretim programlarımız aracılığı ile iklim değişikliği veya farklı nedenler doğrultusunda oluşması muhtemel doğa kaynaklı afetlere yönelik öğretim programlarımızda gerekli bilgi ve becerinin kazandırılması adına gerekli içeriğe yer verilmiştir. Örneğin, Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nda;

HB.2.6.6. Doğal afetlere örnekler verir. Sel, heyelan, çığ, fırtına, hortum ve deprem gibi doğal afetler üzerinde durulur. Doğal afetler sırasında yardım eden Kızılay ve AFAD gibi kuruluşlar tanıtılır.

HB.2.6.7. Doğa olayları ve doğal afetlere karşı alınabilecek önlemleri açıklar. Deprem öncesi, anında ve sonrasında nasıl davranılması gerektiği de açıklanır.

HB.3.4.6. Günlük yaşamında güvenliğini tehdit edecek bir durumla karşılaştığında neler yapabileceğine örnekler verir. Olağanüstü durumlardan; akran baskısı, suç kaynağı kişi ve gruplar, terör, savaş, deprem ve sel sırasında yapılması gerekenler üzerinde durulur.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda;

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

SB.4.3.2. Günlük yaşamında kullandığı mekânların krokisini çizer. Sığınak, acil toplanma yeri, acil çıkış ve diğer güvenli alanlar kroki üzerinde gösterilir.

SB.4.3.6. Doğal afetlere yönelik gerekli hazırlıkları yapar. Öğrencinin yaşadığı çevrede karşılaşma olasılığı olan doğal afetlere öncelik verilir. Deprem çantası hazırlığı konusuna değinilir.

SB.5.3.5. Doğal afetlerin toplum hayatı üzerine etkilerini örneklerle açıklar.

SB.7.7.4. Arkadaşlarıyla birlikte küresel sorunların çözümüne yönelik fikir önerileri geliştirir. Küresel iklim değişimi, doğal afetler, açlık, terör ve göç konuları ele alınacaktır.

Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nda;

F.5.6.3.1. Doğal süreçlerin neden olduğu yıkıcı doğa olaylarını açıklar. Depremler, volkanik patlamalar, seller, heyelanlar, hortum, kasırgalara ayrıntıya girilmeden değinilir.

F.7.5.3.3. İnce ve kalın kenarlı mercekleme odak noktalarını deneyerek belirler.

a. Ormanlık alanlara bırakılan cam atıklarının yangın riski oluşturabileceğine değinilir.

Şehrimiz Dersi Öğretim Programı'nda;

Ş.3.4. Yaşadığı şehirde karşılaşılacak doğal afetleri araştırır. Yaşadığı şehirdeki muhtemel doğal afetler ve bunlara karşı alınması gereken tedbirlere yer verilir.

Ortaöğretim Coğrafya Dersi Öğretim Programı'nda;

10.4.2. Afetlerin dağılımları ile etkilerini ilişkilendirir.

10.4.3. Türkiye'deki afetlerin dağılımları ile etkilerini ilişkilendirir.

10.4.4. Afetlerden korunma yöntemlerini açıklar.

a) Farklı ülkelerde doğal afetlere karşı yapılan uygulamalara yer verilir.

b) Ülkemizde depremler başta olmak üzere, afetlere karşı bilinç oluşturma'nın önemi üzerinde durulur.

c) Afetlerin meydana gelme sürecinde bireylere düşen sorumluluklara değinilir.

Ortaöğretim Biyoloji Dersi Öğretim Programı'nda;

10.3.2.1. Güncel çevre sorunlarının sebeplerini ve olası sonuçlarını değerlendirir.

a. Güncel çevre sorunları (biyolojik çeşitliliğin azalması, hava kirliliği, su kirliliği, toprak kirliliği, radyoaktif kirlilik, ses kirliliği, asit yağmurları, küresel iklim değişikliği, erozyon, doğal hayat alanlarının tahribi ve orman yangınları) özetlenerek bu sorunların canlılar üzerindeki olumsuz etkileri belirtilir.

kazanım ve açıklamaları mevcuttur.

Ayrıca Bakanlığımız Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü tarafından;

• Çevre Koruma Alanı ile ilgili, Çölleşme ve Alınacak Önlemler Kurs Programı (8 Saat 2021 yılı - Kurs sayısı: 5 Kursiyer sayısı:178), Kuraklığın Engellenmesi Kurs Programı (8 Saat 2021 yılı - Kurs sayısı: 3 Kursiyer sayısı:201), Küresel İklim Değişikliği ile Mücadele (8 Saat 2021 yılı - Kurs sayısı: 2 Kursiyer sayısı: 27), Orman Yangınları ile Mücadele Yöntemleri (8 Saat 2021 yılı -Kurs sayısı:11 Kursiyer sayısı: 319), Yangınla Mücadele Yöntemleri Kurs Programı (8 Saat 2021 yılı - Kurs sayısı:6 Kursiyer sayısı:159)

• Kişisel Gelişim ve Eğitim Alanında (Çevre Koruma Bilinci 24 Saat, 2020 yılı - Kurs sayısı: 47 Kursiyer sayısı: 1196, 2021 yılı - Kurs sayısı: 43 Kursiyer sayısı: 586)

kurslar açılmıştır.

Ayrıca Türkiye'de enerji kullanımında bilincin artırılması ve verimli enerji kullanımının anlatılması amacıyla Bakanlığımıza bağlı okul ve kurumlarda görev yapan tüm öğretmenlere verilmek üzere "Enerji Verimliliği Uzaktan Eğitim Kursu" standart eğitim programı hazırlanmış olup, eğitim içeriklerinin geliştirilme çalışmaları devam etmektedir.